



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 195/2026-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Mgr. Miroslavom Golianom, Budatínska 16, Bratislava, proti postupu Správneho súdu v Bratislave v konaní sp. zn. 8Sa/50/2023 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Správneho súdu v Bratislave v konaní sp. zn. 8Sa/50/2023 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Správnemu súdu v Bratislave **prikazuje** v konaní sp. zn. 8Sa/50/2023 konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadostučinenie **500 eur**, ktoré mu **je povinný** vyplatiť Správny súd v Bratislave do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Správny súd v Bratislave **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **824,72 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľa

1. Ústavnému súdu bola 17. marca 2026 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom správneho súdu označeným v záhlaví tohto nálezu. Sťažovateľ požaduje priznanie finančného zadostučinenia a náhrady trov konania pred ústavným súdom. Rovnako žiada, aby ústavný súd prikázal konať správnomu súdu bez zbytočných prietáhov.

2. Sťažovateľ v roku 2023 poberal výsluhový dôchodok 495 eur, ktorý mu bol priznaný ešte v roku 1999. V januári 2023 požiadal o priznanie predčasného starobného dôchodku. Sociálna poisťovňa v marci 2023 jeho žiadosť zamietla. Odvolanie sťažovateľa proti tomuto rozhodnutiu bolo zamietnuté v apríli 2023.

3. Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ 18. mája 2023 správnu žalobu. Správny súd sťažovateľa naposledy v júni 2024 vyzval, aby oznámil, či súhlasí s rozhodnutím bez nariadenia pojednávania.

4. Podľa sťažovateľa jeho vec vyžaduje osobitne rýchle konanie a 34 mesiacov trvajúce súdne konanie považuje za neprijateľné, keďže nepriznanie predčasného starobného dôchodku má dopad na kvalitu jeho materiálneho života a jeho psychiky. Už v samotnom návrhu na konanie sťažovateľ navrhol zrýchlené konanie, keďže ide o spor o obžive občana, a v zmysle súdnej praxe Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) je preto namieste konať s osobitnou rýchlosťou. Zdôrazňuje, že k predĺženiu konania neprispel a netrval na pojednávaní.

II.

Vyjadrenie správneho súdu

5. Z doručeného vyjadrenia správneho súdu vyplýva, že až do decembra 2023 prebiehalo doručovanie vyjadrení žalovanému orgánu verejnej moci a sťažovateľovi. Následne sa vo veci nekonalo, a to až do 10. júna 2024, keď súd adresoval sťažovateľovi výzvu na vyjadrenie k tomu, či súhlasí s rozhodnutím bez nariadenia pojednávania. Dňa 26. septembra 2024 zaslala žalovaná Sociálna poisťovňa súdu dávkový spis. Správny súd 30. marca 2026 nariadil termín verejného vyhlásenia rozsudku na 19. máj 2026. V priebehu konania došlo dvakrát k zmene zákonného sudcu. Podľa súdu je primárnym dôvodom množstvo vecí, vyšší nápad a súvisiace pracovné zaťaženie.

6. Sťažovateľ sa k podaniu správneho súdu nevyjadril.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

7. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa.

8. Predmetom namietaného konania bolo konanie o správnej žalobe sťažovateľa proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne, ktorá rozhodla o jeho nároku na starobný dôchodok. Konanie teda patrí medzi bežnú agendu správnych súdov, no vzhľadom na to, že sa týka dôchodkového zabezpečenia sťažovateľa, je potrebné ho vnímať ako prednostnú agendu správneho súdnictva (porov. I. ÚS 374/2022, IV. ÚS 136/2022, tiež rozsudok ESLP Borgese proti Taliansku z 26. 2 1992, § 18, séria A, č. 228-B). Vec zo skutkového aj z právneho hľadiska nevykazuje znaky mimoriadnej zložitosti (resp. na žiadne také okolnosti nepoukazoval ani sťažovateľ, ani samotný správny súd).

V správaní sťažovateľa neboli zistené také skutočnosti, ktoré by prispeli k celkovej dĺžke konania – práve naopak, na výzvy súdu promptne reagoval a súhlasil s rozhodnutím veci aj bez nariadenia pojednávania, a to už v roku 2024. Napriek tomu súd vo veci nerozhodol ďalšie takmer dva roky.

9. Z chronológie úkonov vyplýva, že konajúci súd spočiatku postupoval účelne a bezprieťahovo, a to až do konca roku 2023, keď bola vec predložená konajúcemu sudcovi na rozhodnutie. Odvtedy sa vo veci *de facto* nekonalo. Ústavný súd poukazuje aj na to, že o možných prieťahoch v dotknutom súdnom konaní už raz rozhodoval a ústavnú sťažnosť sťažovateľa uznesením sp. zn. III. ÚS 382/2025 z 25. júna 2025 odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť. Súd síce vo veci nariadil termín verejného vyhlásenia rozhodnutia, no až po tom, keď bol vyzvaný na vyjadrenie k podanej ústavnej sťažnosti.

10. Vo vzťahu k argumentácii správneho súdu nadmernou pracovnou zaťaženosťou poukazuje ústavný súd na svoju ustálenú rozhodovaciu prax, podľa ktorej nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ak oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prieťahy v súdnom konaní (III. ÚS 548/2023, II. ÚS 545/2025).

11. S ohľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd sťažnosti sťažovateľa vyhovel a vyslovil porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

12. V záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd prikázal správne mu súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 3 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) konať v predmetnej veci bez zbytočných prieťahov, keďže ku dňu prerokovania ústavnej sťažnosti nebolo napadnuté konanie právoplatne skončené (bod 2 výroku tohto rozhodnutia).

IV.

Primerané finančné zadost'účinenie

13. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'účinenie.

14. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiada priznať primerané finančné zadost'účinenie 5 000 eur. Ústavný súd pri určení sumy finančného zadost'účinenia vzal do úvahy celkovú doterajšiu dĺžku napadnutého konania (3 roky), z čoho väčšina obdobia znamenala absolútnu pasivitu správneho súdu. Na druhej strane ale prihliadol na to, že vo veci už bol nariadený termín verejného vyhlásenia rozhodnutia, a skutočnosť, že sa sťažovateľ neobrátil na predsedu súdu so sťažnosťou na prieťahové konanie súdu. Ústavný súd s ohľadom na tieto skutočnosti považoval za primerané priznanie finančného zadost'účinenia 500 eur (bod 3 výroku tohto nálezu), vo zvyšnej časti návrhu sťažovateľa nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

15. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania. Pri výpočte náhrady trov právneho zastúpenia ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby realizované v roku 2026 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) á 396,5 eur (§ 1 ods. 3 a § 11 ods. 3 vyhlášky), čo spolu s režijným paušálom (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje 824,72 eur (bod 4 výroku tohto nálezu).

16. Priznanú náhradu trov konania je správny súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia (bod 4 výroku tohto nálezu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. mája 2026

Peter Molnár
predseda senátu